

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien lukutaidon vahvistamista Kuopion varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

Opetusjohtaja Leena Auvinen
Perusopetus ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö

Selostus ja perustelu

Kokoomuksen valtuutettu Allu Koskinen ja 19 muuta valtuutettua on jättänyt valtuustoaloitteen koskien lukutaidon vahvistamista varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Valtuustoaloitteessa kannetaan huolta suomalaisten lasten lukutaidon rapistumisesta kansainvälisissä arvioinneissa ja ehdotetaan asian edistämistä muun muassa draaman ja teatterin keinoin.

Lukutaito on perusta elinikäiselle oppimiselle ja yksi keskeinen tekijä syrjäytymisen ehkäisyssä. OECD:n osaamistuloksia mittaavassa PISA-tutkimuksessa vuoden 2018 pääalueena oli lukutaito. Joulukuun 2019 alussa julkistetuissa tuloksissa suomalaisten 15-vuotiaiden lukutaito oli OECD-maiden kärkeä, mutta erot hyvien ja heikkojen lukijoiden kesken olivat kasvaneet. Erinomaisen lukutaidon tasoille sijoittuvien osuus (14,5 %) on säilynyt ennallaan (14,2 % vuonna 2009), mutta heikkojen lukijoiden osuus oli puolestaan lisääntynyt selvästi. Vuonna 2009 alle 2 tason lukijoita oli 8,1 %, mutta vuonna 2018 jo 13,5 % kaikista oppilaista ja näissä poikien osuus on tyttöjä suurempi. Myös asenne lukemiseen on muuttunut erityisesti poikien keskuudessa. 63% pojista kertoo lukevansa vain, jos on pakko.

Lukutaidon kehittäminen ja lukuinnostuksen kasvattaminen tarvitsee erilaisia keinoja, jotta erilaiset lukijat voidaan kohdata ja ohjata lukemisen pariin.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on ollut haettavana erityisavustus varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen lukemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin ajalla 31.10.-5.12.2019. Kuopion kaupunki on hakenut avustusta liitteenä olevalla hakemuksella. Avustushakemusta on valmisteltu laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kesken ja hankkeelle on asetettu neljä keskeistä tavoitetta: aineistot tutuksi, vuorovaikutus, elämyksellisyys ja moniammatillinen yhteistyö.

Hankkeessa on tarkoitus toimia yhdessä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen sekä muun muassa Kuopion kaupunginteatterin, Kuopion kaupunginkirjaston, Kuopion taidemuseon, Sanataidekoulu Aapelin ja lasten kulttuurikeskus Lastun kanssa.

Kuopion kaupungissa toimii tällä hetkellä yksi draamakasvattaja, joka on erikoistunut vuorovaikutus- ja tunnetaitojen opettamiseen nuorille ja lapsille.

Teatteri ja draama ovat oivallinen tapa tutustua kirjallisuuteen, koska osallistujat pääsevät lukukokemusta syvemmin eläytymään tarinoihin ja hahmoihin. Tarinan henkilöiden kuvittelemisen ja heidän maailmaansa syventyminen kehittää muun muassa ymmärrystä erilaisuudesta ja myötätunnon taitoa. Fik-

17.12.2019

tiossa koettu peilautuu automaattisesti osallistujien omiin kokemuksiin ja epätoden maailmassa harjoitellaan erilaisia tilanteita tosi elämää varten.

Teatterilla ja draamalla on valtavat mahdollisuudet kohdata erilaisia oppijoita ja innostaa lukemaan esimerkiksi lapsia/nuoria, joilla on oppimisvaikeuksia tai suomi ei ole heidän kotikielensä.

Lukutaidon vahvistaminen draaman ja teatterin keinoin luo omalta osaltaan uusia oppimisympäristöjä ja edistää opetussuunnitelman ilmiöpohjaista oppimista ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita (mm. monilukutaito, kulttuuri-
nen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, osallistuminen ja vaikuttaminen).

Lisäksi se edistää taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta lasten/nuorten parissa sekä tiivistää koulujen ja kulttuurilaitosten ja -toimijoiden välistä yhteistyötä. Nykyiset resurssit kouluissa eivät riitä tähän, vaikka näitä pidetäänkin hyvin tärkeänä osana yhteiskuntaan ja kulttuuriin kiinnittymisessä.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan, että lukuharrastuksen sytymisellä ja lukuinnostuksen kasvattamisella koulupolun varhaisessa vaiheessa on merkittävä vaikutus lapsen oppimiseen ja mahdollisuuksiin selviytyä opiskelusta ja toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. Lähdemme edistämään kuopiolaisten lasten ja nuorten lukuinnostuksen kasvattamista ensisijaisesti kuvatus hankkeen avulla, jossa yhtenä keskeisenä toimintamuotona on draama ja teatteri, mutta yhtä lailla kirjasto ja muut kulttuurialan toimijat.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee tiedoksi ja hyväksyy valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen.

Liitteet

- 2 7552/2019 Valtuustoaloite
- 3 7552/2019 Opetus- ja kulttuuriministeriölle lähetetty erityisavustushakemus

Valmistelija

Leena Auvinen

puh. +358 44 718 4003

Jarno Bruun

puh. +358 44 718 4417

Anni Marin

Kati Vähäsarja

puh. +358 44 718 2513

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä opetusjohtajan esityksen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

